

OPONENTSKÝ POSUDEK (RIGORÓZNÍ PRÁCE)

Jméno rigorózanta:	Mgr. Marta Argalášová
Téma práce:	Modely porozvodové péče o dítě: srovnání české a italské právní úpravy
Rozsah práce:	108 stran vlastního textu (dle prohlášení autorky 248 024 znaků včetně mezer, tj. 137,79 NS)
Datum odevzdání práce:	11. února 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorkou zvolené téma lze samo o sobě považovat za tradiční, při čemž zejména v poslední době je mu věnována v odborné literatuře značná pozornost (což je pochopitelné vzhledem k akcelerovanému vývoji rodinného života (se všemi jeho pozitivními i negativními jevy, zejm. zvýšené rozvodovosti) posledních desetiletí. Autorka však hodlá téma zpracovat – jak indikuje již název práce – metodou komparační, při čemž hodlá naši úpravu srovnávat s úpravou italskou. Italské soukromé právo nebývá často předmětem rigorózních (ani diplomových) prací, takže v tomto směru lze volbu tématu považovat přinejmenším za přínosnou.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózanťka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a zda je schopna jejich náležitě aplikace v samostatné tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jak již bylo uvedeno výše, jde o téma, jemuž je v české familiaristice věnována dlouhodobá pozornost. V tomto ohledu je tedy možno čerpat ze standardního okruhu literárních zdrojů a rovněž z judikatury. Náročnost zpracování tématu je ovšem zvýšena tím, že hlavní právně-hermeneutickou metodou má být metoda komparační. Rovněž výběr komparované úpravy náročnost na úspěšné zpracování zvyšuje. Italská právní úprava je výronem odlišného historického vývoje, a rovněž italská úprava současná vznikala za odlišných historických i sociálních souvislostí. Dále je zřejmé, že úspěšné zpracování tématu si nelze v tomto případě představit bez práce s relevantní judikaturou, což ovšem platí jak o úpravě české, tak italské. To rovněž náročnost na zpracování tématu zvyšuje.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat ze standardní odborné literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce rozdělena do pěti kapitol (k nimž je nutno připočítat úvod a závěr). V úvodu vytyčuje autorka cíl práce, resp. vytyčuje základní tezi, s níž bude pracovat: „*Současná právní úprava porozvodové péče o nezletilé děti v Itálii staví do svého popředí, stejně jako česká právní úprava, zájem dítěte. Otázkou, na kterou by tato práce měla nalézt odpověď, zůstává, nakolik je tento zájem nejen identifikován, ale také naplňován, a jakými, legislativními či jinými, prostředky instituce obou zemí k jeho naplňování disponují.*“ Autorka vzhledem k vytyčené tezi vybudovala systematickou práci na osvědčeném postupu od obecného k jednotlivému a od staršího k novějšímu. Tomu zároveň podřídila také formální členění práce na kapitoly i dílčí

členění kapitol na podkapitoly. Tak v kap. 1 se autorka zabývá historickým exkurzem, což je – vzhledem k tomu, co bylo řečeno o odlišnostech českých a italských sociálních realití řečeno výše – nanejvýš žádoucí a lze jedinečně kladně hodnotit, že i této otázce autorka věnovala pozornost v rozsahu, který je ve srovnání s podobnými pracemi spíše nadstandardní (srov. zejm. kap. 1.3.2 na s. 23 a násl.). V kap. 2 a 3 pak logicky pojednává o rozvodu, jako o základním předpokladu pro další výklad. Těžiště práce však leží v (rozsahem tomu odpovídající – nejobsáhlejší) kap. 4 a je vhodně doplněno v kap. 5 náhledem na související otázky práva procesního. V závěru pak autorka své poznatky přehledně shrnuje a vyslovuje své vlastní hodnocení (o tom níže).

Oponentské hodnocení: Systematika práce i formální členění zvolenému tématu i cílům, které si autorka vytyčila a zároveň odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu,

4. Vyjádření k práci

Obecně lze konstatovat, že autorka předložila solidně zpracovanou práci, v jejímž rámci se úspěšně vypořádala se všemi obtížemi, které s sebou komparace (jako vůdčí metoda práce) nese. Předně je třeba kladně hodnotit, že v užití komparační metody je autorka konzistentní napříč celou prací. Dále je třeba vyzdvihnout, že autorka se nezabývala pouze literou zákona, nýbrž se jí podařilo proniknout rovněž do relevantní judikatury – což je třeba zvláště zmínit v kontextu italské právní úpravy. Autorka pracovala s celkem patnácti judikáty českých soudů a s celkem 26 judikáty soudů italských. O podrobnosti zpracování tématu (a rovněž o důsledné práci s literaturou) svědčí skutečnost, že práce obsahuje celkem 254 poznámek pod čarou. Konečně je třeba kladně hodnotit nadstandardně zpracovaný historický úvod tématu (k tomu již výše).

K práci lze však uvést také některé výtky. Autorce vytýkám především ne zcela zdařilé vyznění závěru práce, kde autorka uvádí: *„Zůstává tak zodpovědět jedinou otázkou. Selže-li mechanismus rozhodování o porozvodové péči o nezletilé dítě soudem, jemuž poskytuje vodítko samotný zákon či judikatura, existuje zde vůbec prostor pro to, aby takové rozhodnutí činil autoritativně soud? A může takové rozhodnutí učinit třetí nestranná osoba, jíž je právě opatrovnícký soud, který podobných případů řeší každý rok tisíce?“* Zde je třeba položit otázku, co má autorka na mysli oním „selháním“ mechanismu rozhodování soudem. Má tím snad na mysli rozhodnutí, které je z nějakého důvodu nevhodné, resp. příčí se zájmu dítěte, nebo dokonce má na mysli selhání ve smyslu absence rozhodnutí, tedy vlastně *denegatio iustitiae*? Dále pak autorka pokračuje: *„Odpověď na tuto otázku možná přináší právě model interdisciplinární spolupráce, nazývaný také cochernský. Ne autoritativní rozhodování, založené na dikci zákona či doporučení Ústavního soudu, o tom, co je obecným dobrem, ale rozhodnutí ve vztahu k rodičům, které je nasměřuje k tomu, aby o modelu porozvodové péče o vlastní dítě rozhodli sami.“* V souvislosti s předchozím odstavcem nabývá čtenář dojmu, že tam, kde selže autoritativní rozhodnutí soudem, má nastoupit dohoda a spolupráce rodičů. Nemá být však pořadí těchto dvou základních prostředků řešení péče o dítě po rozvodu právě opačné? Nejprve vést rodiče ke spolupráci, a teprve když tato není možná, rozhodnout autoritativně, třebaže ne tak „dobře“, či „vhodně“ či „přílehlavě“ vzhledem k zájmu dítěte, jak by mohli učinit samotní rodiče, pokud by vzájemně kooperovali? Vždyť i „hrozba“ autoritativního rozhodnutí může sama o sobě působit jako faktor motivující k dobrovolné spolupráci v zájmu dítěte. Konečně autorce vytýkám ne zcela jasné zakončení její úvahy na s. 109-110, kde cituje nálezy ÚS sp. zn. III. ÚS 4072/17 o kachně – vzhledem k tomu, že jde o nálezy zabývající se problematikou taxislužby, měla autorka více ozřejmit, proč volí právě tuto paralelu. Z textu samotného to není dle mého názoru zcela jasné.

Z formálních vad pak autorce vytýkám, že věta nezačíná zkratkou (srov. např. s. 15, 54); mezi značkou § a číslem ustanovení je vždy odraz mezerníku, což autorka místy nečiní (např. s. 14, 15). Rovněž poznámka pod čarou je věta, a tak by neměla začínat značkou „§“ a měla by být ukončena tečkou (srov. např. s. 22). Jeden ze zdrojů

na s. 121 je vysazen jiným typem písma. Komentáře nejsou v seznamu zdrojů citovány *lege artis*: chybí údaj o autorech (s. 116, 117). Množství těchto či podobných lapsů však není v práci velké. Naopak lze podotknout, že autorka si je zjevně vědoma rozdílu mezi pomlčkou a spojovníkem, což není v současnosti v podobných pracích ani zdaleka samozřejmé.

Domnívám se, že uvedené výtky, jak věcné, tak formální, nesnižují hodnotu jinak solidně zpracované práce zásadním způsobem.

Práci hodnotím – i přes uvedené výtky – jako zdařilé zpracování tématu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod. Práce vyniká zejména podrobností a systematickostí postupu autorky, zejm. pokud jde o metodu komparační a historickou.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je uveden výše. Autorka tento cíl splnila.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem theses.cz generuje dokument čítající 9064 (!) stran, představující 319 dokumentů obsahujících shody. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 5%. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů či citací judikatury, které logicky musí být shodné. Na základě uvedeného dokumentu tedy nelze učinit závěr o tom, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce <i>lege artis</i> .
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a je možno ji hodnotit jako zdařilou.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že pracovala s cca 60 publikacemi ať už monografického či časopiseckého charakteru, včetně dostatečného počtu zdrojů zahraničních (již výše). To je zcela dostačující vzhledem k požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je dobrá.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky k práci jsou obsaženy již výše v textu.

6.2 Na s. 53-54 zmiňuje autorka problematiku mimořádných nákladů, včetně povinnosti přispívat na hypotéku na dům či byt, v němž nezletilé dítě žije společně s rodičem. Nejde zde již o příliš extenzivní chápání pojmu výživné?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce jak po stránce formální, tak i obsahové, splňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
---	--

V Praze dne 06. 03. 2019

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent rigorózní práce